

**INFORMACIÓN BÁSICA SOBRE A PROGRAMACIÓN DA
MATERIA FILOSOFÍA DO 1º CURSO DE BACHARELATO
ANO ACADÉMICO 2019-20**

BLOQUE 1. CONTIDOS TRANSVERSAIS

FIB1.1. Textos filosóficos e pertencentes a outras ramas do saber relacionados coas temáticas filosóficas estudadas.

FIB1.2. Composición escrita de argumentos de reflexión filosófica e de discursos orais, manexando as regras básicas da retórica e a argumentación.

FIB1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado cos temas filosóficos estudados.

BLOQUE 2. O SABER FILOSÓFICO

FIB2.1. Filosofía: sentido, necesidade e historia.

FIB2.2. B2.2. Saber racional. Explicación prerracional: mito e maxia. Explicación racional: razón e sentidos.

FIB2.3. Funcións e vixencia da filosofía.

FIB2.4. Disciplinas teórico-prácticas do

FIB2.5. Racionalidade teórica e práctica.

FIB2.6. O saber filosófico a través da súa historia.
Características

FIB1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado cos temas filosóficos estudados

FI B1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionados coa temática filosófica estudada.

BLOQUE 3. O COÑECEMENTO

FIB3.1. Teoría do coñecemento

FIB3.2. Graos e ferramentas do coñecer: razón, entendemento e sensibilidade.

FIB3.3. Abstracción.

FIB3.4. Problemas implicados no coñecer: posibilidades, límites e intereses; o irracional.

FIB3.5. Problema filosófico do coñecemento.

FIB3.6. A verdade como propiedade das cousas. A verdade como propiedade do entendemento: coherencia e adecuación.

FIB. 1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionadas coas temáticas filosóficas estudadas.

FIB3.8. Filosofía, ciencia e tecnoloxía. Filosofía da ciencia.

FI B 3.9. Obxectivos e instrumentos da ciencia.
FIB 3.10. Método hipotético-dedutivo.
FIB B3.11. Investigación científica na modernidade e na época contemporánea: das matemáticas e a técnica como ferramentas de coñecemento e interpretación fundamentais á reformulación dos conceptos clásicos.
FIB3.12. Técnica e tecnoloxía: saber e praxe.
FI B3.13. Reflexións filosóficas sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico: o problema da indución
B3.14. Visión aristotélica do quefacer científico.
B3.15. Relación entre filosofía e ciencia.

BLOQUE 4. A REALIDADE
FIB 4. 1. A metafísica como explicación teórica da realidade.
FIB 4.2. Pregunta polo ser como punto de partida da Filosofía. Platón fronte a Aristóteles.
B4.3. Interrogación metafísica sobre a verdadeira realidade: problema da aparencia e a realidade.
B4.4. Pregunta pola orixe e a estrutura do real.
B4.5. Caracterización da realidade: cambio ou permanencia, substancialismo estático fronte ao devir. Esencialismo e existencialismo
B4.6. Necesidade de categorizar racionalmente o real.
B4.7. Cosmovisións científicas sobre o universo. A filosofía da natureza como admiración filosófica pola natureza.
B4.8. Paradigma cualitativo organicista: universo aristotélico
B4.9. Universo máquina: visión mecanicista na Modernidade. Supostos epistemolóxicos do modelo heliocéntrico: procura das leis universais dun universo infinito. Determinismo, regularidade, conservación, economía e continuidade.
B4.10. Visión contemporánea do Universo.
B4.11. Reencontro da filosofía e a física na teoría do caos.
B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado coas temáticas filosóficas estudadas.
B1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionados coas temáticas filosóficas estudadas.

BLOQUE 5. REALIDADE E METAFÍSICA
FIB5.1.1. Define e utiliza conceptos como metafísica, realidade, pregunta radical, esencia, natureza, cosmos, caos, creación, finalismo, continxente, mecanicismo e determinismo.
FIB5.1.2. Define o que é a metafísica, o seu obxecto de coñecemento e o seu modo característico de preguntar sobre a realidade.
FIB5.2.1. Expresa as dúas posibles respostas á pregunta pola orixe do Universo (é eterno ou foi creado), e expón as súas reflexións sobre as implicacións relixiosas e

filosóficas de ambas as dúas.
FIB5.2.2. Expón as dúas posturas sobre a cuestión acerca de se o Universo ten unha finalidade, unha dirección, ou se non a ten, e argumenta filosoficamente a súa opinión ao respecto.
FIB5.2.3. Analiza textos cuxo punto de reflexión é a realidade física que nos rodea e os interrogantes filosóficos que suscita.
FIB5.3.1. Define o que é o determinismo e o indeterminismo, no marco da reflexión sobre se existe unha orde no Universo rexida por leis.
FIB5.4.1. Coñece as teses centrais do vitalismo de filósofos/as que reflexionan sobre a vida.
FIB5.4.2. Analiza textos literarios, filosóficos e científicos que versan sobre temas metafísicos como a existencia, a morte, o devir histórico ou o lugar do individuo na realidade, e expón as súas propias reflexións ao respecto.

BLOQUE 6. TRANSFORMACIÓN
FIB6.1.2. Analiza textos breves sobre o tema da liberdade, e argumenta a propia opinión.
FIB6.2.1. Explica o que é o libre albedrío e a facultade humana da vontade.
FIB6.3.1. Expón as súas reflexións sobre a posibilidade de que exista ou non o libre albedrío, tendo en conta os avances no coñecemento da xenética e a neurociencia.
FIB6.4.1. Argumenta sobre as posibilidades do ser humano de actuar libremente, tendo en conta que é un ser natural.
FIB6.5.1. Expresa diferentes posturas de filósofos en torno ao tema da liberdade.
FIB6.6.1. Define e utiliza conceptos como estética, creatividade, sinapse neuronal, imaxinación, pensamento diverxente, pensamento converxente e serendipia.
FIB6.7.1. Le e comenta textos breves e significativos sobre o mecanismo de aparición de ideas novas.
FIB6.7.2. Explica o que é a imaxinación e exemplifícaa mediante a redacción de relatos breves de temática filosófica
FIB6.8.1. Analiza textos de literatura fantástica, considerando os elementos especificamente creativos e reflexionando sobre eles.
FIB6.9.1. Explica as fases do proceso creativo.
FIB6.10.1. Utiliza a técnica de desenvolvemento da creatividade coñecida como de revisión de supostos e inversión, e aplícaa sobre algunha teoría filosófica ou científica.
FIB6.10.2. Explica as principais técnicas de desenvolvemento da creatividade.
FIB6.11.1. Utiliza de forma colectiva a técnica do brainstorming para reflexionar sobre temas filosóficos tratados durante o curso.
FIB6.12.1. Argumenta sobre o papel da liberdade como condición fundamental para a creación, e razoa a súa opinión.
FIB6.13.1. Explica as características das persoas especialmente creativas e algunhas das formas en que pode potenciarse esta condición.
FIB6.14.1. Argumenta sobre a importancia de asumir riscos e saír da chamada

zona de confort para alcanzar metas e lograr resultados creativos e innovadores.

Aclaracións sobre a temporalización, o grao mínimo de consecución para superar a materia e os procedementos e instrumentos de avaliación.

Calendario escolar

1. Período Lectivo

Primeiro trimestre: do 16 de setembro ao 20 de decembro

Segundo trimestre: do 8 de xaneiro ao 3 de abril

Terceiro trimestre: do 14 de abril ao 30 de xuño

2. Interrupción das actividades lectivas:

Nadal: do 23 de decembro de 2009 ao 7 de xaneiro de 2019

Entroido: días 24, 25 e 26 de febreiro de 2019

Semana santa: do 6 ao 13 de abril de 2019

3. Datas de avaliación.

Primeira avaliación: 9, 10 e 11 de decembro

Segunda avaliación: 16, 17 e 18 de marzo

Terceira avaliación: 22, 23 e 24 de xuño

Filosofía: 3 sesións semanais

	1º Aval	2º Aval	3º Aval
setembro	6		
outubro	15		
novembro	12		
decembro	6	3	
xaneiro		12	
febreiro		9	
marzo		6	6
abril			12
maio			12
xuño			6
Total sesións/período:	39	30	36
Total sesións/curso:	105		

Resumo temporalización:

Primeiro trimestre : 39 sesións

Bloque 2: O saber filosófico máis estándares correspondentes aos

contidos B 3.8, B3.9, B 3.10 e B 3.11: **(21 sesións)**

Bloque 5. O ser humano dende a filosofía máis estándares correspondentes aos contidos: B4.5.2 e B 6.19 **(18 sesións)**

Segundo trimestre : 30 sesións

Bloque 6. A racionalidade práctica: ética y política (15 sesións)

Estándares correspondentes aos contidos: B6.24. Relación da arte coa ética, co coñecemento e coa técnica). Ética e Política: B. 2.5; B 6.2.; B 6.3; B. 6.4; B6.5; B6.6.; B 6.7; B 6.8; B 6.9; B6.10; B6.11; B 6.12; B 6.13; B 6.14; B 6.15; B 6.16; B 6.17; B 6.18, B 6.21; B 6.22; B 6.23; B 6.24 y B 6.25

Bloque 3. O coñecemento, excepto estándares traballados co Bloque 2 **(15 sesións)**

Terceiro trimestre : 36 sesións

Bloque 6. Retórica argumentación y lóxica. Estándares correspondentes aos contidos B6. 27, B6.29, B6.30, B6.31 y B6.32 **(20 sesións)**

Bloque 4. A realidade e estándares correspondentes aos contidos B. 6.33; B 6.37; B 6.38; B39; B 40 **(16 sesións)**.

Avaliación do de aprendizaxe do alumnado

Os estándares de aprendizaxe de contidos transversais do bloque 1 avalíanse ao longo de todo o curso e en relación con calquera dos estándares. O resto dos bloques suman 81 estándares, dos cales practicamente a metade se atopan no derradeiro bloque temático. Porén as unidades didácticas que se van traballar incorporan, as mais das veces, estándares de diversos bloques. dacordo co criterio xa indicado, combinando distintos niveis de complexidade e relevancia para acadar os obxectivos do Bacharelato. Ao criterio do Departamento, os que teñen unha maior relevancia son os de carácter procedimental, correspondentes ao Bloque 1, que se traballan ao longo de todo o curso.

O número de estándares queda distribuído do seguinte modo, ao longo do curso:

Primeiro trimestre: Saber filosófico: 7 estándares + 4 do Bloque 3 e Ser Humano: 16 estándares. **27 estándares en total.**

Segundo trimestre: Ética+ Política + estética: = 17 estándares e Coñecemento: 11 estándares (4 foron traballados co Bloque 2)= **28 estándares en total.**

Terceiro trimestre: Lóxica: 8 estándares e Realidade 11+ Emprendemento: 8 (19) = **27 estándares en total.**

Dado que o número de estándares que se van traballar e avaliar en cada trimestre é similar, parece razoable, **calcular a cualificación final, a media aritmética das cualificacións obtidas nas tres avaliacións**, redondeando á alza no caso de progresión a partires de 0,5 decimais e á baixa no caso de baixa no rendemento.

De igual modo, a cualificación de cada avaliación resultará **da media das unidades traballadas en cada período**, no caso de rematalas e nunha porcentaxe que se lle comunicará ao alumnado e se consignará nas actas do departamento, no caso de que, por algunha razón, non estivese finalizada antes da avaliación. De ser o caso, recalcularíase a media, tendo en conta a unidade completa, para a cualificación final.

Procedementos e instrumentos de avaliación:

A cualificación final de cada unidade resultará de diferentes tipos de actividades. As cualificacións notas de cada unidade terán a seguinte composición:

- un 70 % para o exame ou proba escrita tradicional (que constará de preguntas curtas e/ou medias, preguntas sobre texto, preguntas tipo test, preguntas de recheo, etc.) sobre a cal se fará recuperación.
A proba avaliará a adquisición e adecuada utilización de conceptos, a formulación de problemas ou recoñecemento dunha problemática e o uso de argumentos, fixados nos estándares de aprendizaxe e nos criterios de avaliación, propios da materia e correspondentes a ese período académico. No caso de que a proba se compoña de diversas partes ou preguntas, o profesorado indicará previamente a valoración de cada ítem ou parte dos que se compoña o exame. No caso de que non se detalle dita valoración debe entenderse que todas as preguntas valen igual.
- un 30% para o traballo diario, realizado na aula -ou na casa- entre o que se inclúen comentarios de texto, disertacións, exposicións, cuestionarios con preguntas abertas ou probas tipo test a partires dos materiais traballados, infografías, presentacións, lecturas guiadas, etc.,. As ponderacións das distintas actividades poderán ser diferentes, o que será comunicado ao alumnado e figurará na programación de aula.
- o alumnado poderá realizar actividades de carácter voluntario coa fin de reforzar aqueles estándares que lle presentan unha maior dificultade. Neste caso só se terán en conta as que acaden unha valoración positiva, que se computará dentro do 30% do traballo de aula. Trátase así mesmo dunha medida de atención á diversidade (reforzo).
- para o redondeo á alza (ata 0,5 puntos) na nota final de cada avaliación, terase en conta a participación na aula, o que quedará recollido no caderno da profesora. Para a observación da participación utilizarase a seguinte escala de valores .

AVALIACIÓN DA PARTICIPACIÓN NA AULA: ESCALA DE VALORES

5: Sempre, 4: Case sempre, 3: Ás veces, 2: Poucas veces, 1: Case nunca ou nunca

Data
------	-------

Curso			
Alumno/a			
Tarefa			
	1ª Av	2ªAv	3ªAv	Global curso
ITEM	De 5 a 1	De 5 a 1	De 5 a 1	De 5 a 1
Asiste regularmente				
É puntual				
Responde a preguntas abertas				
Formula preguntas significativas				
Traballa en equipo				
É ordenado/a co material				
Presenta as tarefas no prazo				
TOTAIS:				
CUALIFICACIÓN:				

• **De modo xeral:**

ii) A cualificación de cada avaliación resultará da media das unidades avaliadas en cada período.

iii) No caso de nun trimestre o traballo nun dos bloques non estivera rematado, a cualificación resultaría non da media dos bloques, senón dos traballos ou actividades realizadas en cada período dacordo co criterio establecido: 70% probas, +30% actividades .

iv) No caso de que a cualificación sexa inferior a 5, realizarase unha proba de recuperación sobre o grupo de estándares avaliados durante o período. As probas de recuperación incluírán tamén os estándares que foron avaliados nas actividades que se realizan na aula.

v) A cualificación final da avaliación ordinaria de xuño será o resultado da media aritmética das cualificacións obtidas nas tres avaliacións (ou no seu caso das recuperacións, efectuadas durante o curso).

vi) Para o redondeo, na avaliación ordinaria, ao número enteiro superior, de ser o caso de conter decimais a media obtida, terase en conta: a) que os decimais sexan superiores a 0,5, b) as cualificacións específicas da participación na aula e c) que se teña dado unha evolución na aprendizaxe (observarase se as cualificacións últimas son superiores ás iniciais).

Outras consideracións importantes a ter en conta polo alumnado son as que se detallan a continuación.

Nas probas ou controis especificarase o valor de cada cuestión. No caso de que non se especifique, sobreentenderase que todas valen o mesmo. No caso de traballar con actividades, proxectos, etc. intentarase proporcionar dende o inicio unha rúbrica.

No caso de non superar algunha das tres avaliacións o alumnado realizará, antes da avaliación seguinte, ou no seu caso antes da nota final, unha proba de recuperación seguindo o modelo reflectido no caso 1º. Se sucedera que a avaliación sobre proxectos, actividades, etc. non resultara satisfactoria, contemplarase a posibilidade de facer unha proba como a do caso

1º para ese tipo de contidos.

Cando a cualificación dunha avaliación é inferior a 5, pero nos estándares correspondentes a unha das unidades o alumno/a acadou os mínimos, so terá que recuperar a outra.

Como norma xeral compre ter en conta que na cualificación de cada proba, ata un 5% poderá depender da corrección gramatical e ortográfica.

Nas probas só se poderá usar material de apoio cando o profesorado así o indique. O uso de calquera tipo de material (fotocopias reducidas, pequenas anotacións, documentos electrónicos) ou o apoio ao alumnado por calquera medio (teléfono móbil, axuda oral directa), pode supoñer a anulación da proba, que deberá recuperarse nas probas ordinarias de recuperación. De darse esta situación na proba de recuperación, entenderíase que ese grupo de estándares non están recuperados e a cualificación podería ser igual a 0.

Se en Xuño o alumnado non supera a materia terá en Setembro a posibilidade de o facer mediante unha proba do tipo 1º na que deberán responder a cuestións relativas bloques de contido impartidos. Se este exame se compón de varias preguntas indícaráselle ao alumnado a valoración de cada unha delas de cara ao cómputo global. No caso de que non se especifique o valor de cada ítem se sobreentende que se dividen por igual entre a nota total (p.e.: se hai dúas preguntas a metade da nota é para cada pregunta).

Criterios de cualificación:

En xeral, atenderase aos seguintes criterios:

A. Para a valoración do traballo na aula,:

Valoración do traballo na aula (cfr. escala de vlores):

- Realiza o traballo proposto.
- Responde a preguntas abertas.
- Formula preguntas significativas.
- Participa no grupo de traballo.
- Utiliza correctamente os materiais.
- Asiste regularmente.

B. Valoración dos traballos realizados.

Para a avaliación dos traballos, atenderase ós seguintes criterios:

Con carácter xeral valorarase:

1. A pertinencia da información manexada.
2. A precisión no uso dos conceptos.
3. A capacidade de pensamento crítico.

4. A redacción.

Terase en conta se o alumnado:

- Estrutura o que escribe.
- Constrúe frases coherentes.
- Elabora un comezo e unha conclusión.

Valorarase así mesmo a presentación e corrección dos escritos:

1. Corrección gramatical e ortográfica.
2. Presentación.
3. Lexibilidade.

De acordo con este criterio, polo xeral, a valoración do exercicio farase atendendo ós niveis acadados en función das rúbricas que se elaborarán para cada actividade, proba, etc.

C. Probas

Realizaranse probas escritas, que poden ser diversas en función da temática traballada. De xeito xeral conterán:

I. Cuestións para desenvolver un tema relacionado cos problemas filosóficos, éticos, psicolóxicos traballados. Valorarase se:

1. A resposta é axeitada á pregunta.
2. Utiliza a información pertinente.
3. Define os conceptos.

II. Cuestións de carácter mais xeral e de sistematización e relación entre diversos aspectos dun tema. Valorarase se:

1. A súa análise é completa.
2. Relaciona e compara.
3. A extensión é axeitada ó contido.

III. Comprensión e explicación do contido dun texto.

1. Identifica o problema.
2. Identifica a tese, proposta, etc., plantexada polo autor/a do texto.
3. Identifica os argumentos que a sosteñen.

IV. Relaciona o contido do texto cos temas traballados

Con carácter xeral valorarase a capacidade de pensamento crítico así como a redacción. Terase en conta se o alumno:

- 1.Estrutura o que escribe.
- 2.Constrúe frases coherentes.
3. Elabora un comezo e unha conclusión.

Valorarase así mesmo a presentación e corrección dos escritos:

- 1.Corrección gramatical e ortográfica.
- 2.Presentación.
- 3.Lexibilidade.

Para a avaliación das lecturas propostas, poderá optarse pola modalidade de proba ou de traballo, segundo o profesorado considere oportuno.

Materiais e recursos didácticos

- Materiais creado polas profesoras. Aula virtual.
- Textos, vídeos, audios, bandas deseñadas, fotografías, prensa,
- Recursos web
- Materiais aportados polo propio alumnado.

